

Aleg. 179**Sprawozdanie**

komisyi administracyjnej o wniosku posła A. Potockiego na zmianę przedłożonego Radzie Państwa projektu obowiązkowego ubezpieczenia pensyjnego urzędników prywatnych.

Wysoki Sejmie!

Na posiedzeniu Izby posłów Rady państwa dnia 21. maja 1901 przedłożył rząd projekt ustawy dotyczącej obowiązkowego ubezpieczenia pensyjnego urzędników prywatnych wszelkich kategorij.

W §§. 40—63 zawiera projekt powyższy postanowienia organizacyjne. Są one systemu centralistycznego, gdyż ubezpieczenia uskutecznić się mają w zakładzie pensyjnym mającym siedzibę w Wiedniu. Związki miejscowe mające siedzibę w powiatach politycznych, są tylko pomocniczymi organami wykonawczymi centralnego Zakładu pensyjnego.

Zarządzającymi władzami zakładu pensyjnego są Zarząd i Ogólne Zgromadzenie.

Zarząd składa się z prezydenta mianowanego przez ministra spraw wewnętrznych i z 20 do 24 członków wybieranych przez Ogólne Zgromadzenie po połowie z grupy służbodawców i urzędników; przynajmniej połowa członków Zarządu z każdej grupy musi mieszkać stale w Wiedniu.

Ogólne Zgromadzenie składają delegaci, względnie ich zastępcy wybierani przez wyborców w związkach miejscowych.

Odwołania przeciw odmownym załatwieniom podań o renty lub zapomogi i co do ich wysokości wolno wnosić wyłącznie do sądu polubownego. Sąd polubowny jest stały i urzęduje w miejscu siedziby zakładu pensyjnego t. j. w Wiedniu.

Organizacja ta musiałaby mieć ten skutek, że w sprawach dotyczących naszego kraju decydował by Zakład pensyjny względnie sąd polubowny, składający się w bardzo przeważającej większości z ludzi obcych, ze stosunkami naszego kraju zupełnie nieobeznanych a często nawet wprost dla naszego kraju nieprzychylnych. Przy tem jeszcze i zważyć należy, że w obec postanowienia o przymusie wyboru połowy członków Zakładu pensyjnego we Wiedniu stale zamieszkałych, z reszty 10 do 12 członków na nasz kraj zaledwie 2 przypadnie.

Właściwie więc na 20 do 24 członków tylko ci dwaj członkowie będą ze stosunkami kraju lepiej obeznanymi. Stanowią oni będą już liczebnie bardzo znikomą mniejszość, liczyć się jednak należy jeszcze z faktem, że w obec bardzo znacznej odległości od Wiednia niejednokrotnie nawet przy najlepszej woli w posiedzeniach Zarządu nie będą mogli wziąć udziału.

Ta tedy centralistyczna organizacja mieści w sobie poważne niebezpieczeństwo dla kraju i uzasadnione obawy, że może ona stać się powodem, iż ustawa w zasadzie tak bardzo pożądana w wykonaniu nie przyniesie przynajmniej co do naszego kraju spodziewanych korzyści.

W interesie skutecznego i sprawiedliwego wykonania projektowanej ustawy, należy przeto żądać, ażeby zamiast jednego zakładu pensyjnego we Wiedniu utworzyć analogicznie do zakładów ubezpieczeń od wypadków kilka zakładów. Mniejsze kraje możnaby łączyć w grupy. W każdym razie dla Galicyi, ze względu na jej obszar i ludność tudzież odrębne od reszty krajów stosunki, potrzebny jest osobny Zakład pensyjny z siedzibą we Lwowie. Ustrój tego zakładu powinien być autonomiczny, gdyż tylko taki mógłby uzyskać powszechne zaufanie, pozostawałby jednak pod nadzorem rządu.

W szczególności należy dążyć do przekształcenia istniejącego w kraju „Galicyjskiego Towarzystwa wzajemnej pomocy urzędników prywatnych“ na wyżej wspomniany Zakład pensyjny, co ze względu na istniejącą w tem Towarzystwie organizację nie przedstawiałoby trudności. Przynajmniej jednak należy temu Towarzystwu względnie jego członkom zapewnić nabyte już prawa.

Skoro bowiem przymusowy zakład pensyjny wejdzie w życie, zostaną istniejące Towarzystwa pensyjne pozbawione przyływu nowych członków, gdy równocześnie liczba dawnych członków z porządku natury będzie się zmniejszać. Następstwem tego będzie zmniejszenie się dochodów i ciągle wzmagająca się trudność w wykonaniu zobowiązań względem członków.

Wobec tego komisya administracyjna zgadza się w zupełności na wnioski p. sła Andrzeja Potockiego i wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm wzywa c. k. Rząd:

- 1) aby przedłożony na posiedzeniu Izby posłów Rady Państwa dnia 21. maja 1901 projekt dotyczący obowiązkowego ubezpieczenia pensyjnego urzędników prywatnych zmienił, opierając go na krajowych autonomicznych związkach;
- 2) aby przygotował i przedstawił sposób zapewnienia członkom istniejących Towarzystw pensyjnych a w szczególności członkom „Galicyjskiego Towarzystwa wzajemnej pomocy urzędników prywatnych“ nabytych już praw przy tworzeniu projektowanych związków.

Przewodniczący:

Szeptycki.

Sprawozdawca:

Karatnicki.